

пальчиковою гімнастикою, що посилює корекційний ефект заняття. Наприклад, перед початком малювання проводяться вправи для пальців, а під час роботи використовуються ритмічні мовленнєві супроводи або короткі віршики.

Крім того, використання арттерапевтичних методів сприяє створенню позитивної емоційної атмосфери на заняттях, знижує рівень тривожності дітей та підвищує їхню мотивацію до навчальної діяльності.

Отже, арттерапія є ефективним інноваційним напрямом корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення мовлення.

Застосування техніки малювання «пуантілізм» у логопедичній роботі є інноваційним засобом, що поєднує розвиток творчих здібностей дитини з корекцією мовленнєвих порушень. Така діяльність створює позитивний емоційний настрій, підвищує мотивацію дітей до занять та сприяє комплексному розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Гаврилова Н. С. Корекційна педагогіка. Київ: Академвидав, 2015.
2. Копитін О. І. Арттерапія: теорія і практика. Київ, 2007.
3. Монтессорі М. Допоможи мені зробити це самому. Київ: Каравела, 2017.
4. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1977.
5. Шевцов А. Г. Логопедія. Київ: Освіта України, 2010.

Ю. М. Шевченко

*доктор педагогічних наук, професор,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (місто Запоріжжя)*

В. В. Строкаченко

*здобувач вищої освіти
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (місто Запоріжжя)*

ПРИНЦИПИ ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Розвиток української освіти відзначається активним впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, що є не лише інноваційним і сучасним, а й необхідним кроком.

Сучасна освітня система в Україні стрімко піддається швидкому цифровому перетворенню. В епоху цифрових трансформацій особливу увагу заслуговує спеціальна педагогіка, зокрема логопедія, де медіатехнології відкривають нові горизонти для підтримки дітей із мовленнєвими порушеннями, сприяючи їх більш ефективному мовленнєвому розвитку [1; 2]. Зокрема, це стосується і корекційно-розвиткових підходів до дітей, яким потрібна індивідуальна підтримка через особливі освітні потреби, зокрема мовленнєві порушення. У цьому контексті логопедична практика стоїть перед необхідністю переосмислення традиційних методик: зберігаючи

фундаментальні принципи, вона одночасно втягує інноваційні інструменти, серед яких особливе місце займають медіатехнології. Водночас упровадження цифрових інструментів у практику логопедичної роботи потребує науково обґрунтованого підходу та узгодження з основними принципами логопедичної корекції мовлення.

Принципи логопедичної корекції – це науково обґрунтовані нормативи, які формують зміст, організаційну структуру й методичний кейс допомоги дітям із мовленнєвими порушеннями. В епоху цифрових змін ці принципи не тільки зберігають свій педагогічний фундамент, а й розширюються, впроваджуючи нові можливості та відповідаючи на виклики цифрового освітнього середовища.

До ключових принципів логопедичної роботи в умовах цифрового освітнього середовища відносимо:

1. Принцип активної взаємодії, інтерактивності та ігрофікації

У цифровому освітньому середовищі створюються умови для організації інтерактивної взаємодії дитини з навчальними ресурсами. Виконання завдань у мобільних застосунках, участь у логопедичних іграх, симуляторах та освітніх платформах сприяє активному залученню дитини до корекційного процесу.

Використання елементів гейміфікації – балів, рейтингів, винагород – підвищує мотивацію, підтримує інтерес до занять і перетворює виконання вправ на більш привабливу та захопливу діяльність.

2. Принцип наочності, мультимодальності та сенсорної інтеграції.

Цифрові засоби навчання забезпечують високий рівень наочності подання матеріалу, що має особливе значення під час роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями, оскільки підсилює взаємодію між зоровим і слуховим аналізаторами. Інтерактивні презентації, відео- та аудіоматеріали, анімація, а також технології доповненої реальності (AR) активізують різні канали сприйняття – зоровий, слуховий і тактильний.

Завдяки цьому забезпечується мультимодальне засвоєння інформації та покращується сенсорна інтеграція, що сприяє формуванню більш стійких мовленнєвих зв'язків. Наприклад, використання технологій біологічного зворотного зв'язку (БЗЗ) або спеціалізованих логопедичних тренажерів, зокрема артикуляційних профілів, дає змогу наочно відобразити процес артикуляції та полегшує його засвоєння дитиною.

3. Принцип індивідуалізації, диференціації та гнучкості (адаптивності).

Цей принцип передбачає, що використання цифрових технологій у логопедичній роботі дає можливість максимально враховувати індивідуальні, вікові та психофізіологічні особливості кожної дитини, а також специфіку її мовленнєвого порушення. Завдяки медіатехнологіям корекційний процес може бути більш персоналізованим і варіативним.

Зокрема, цифрові ресурси дозволяють:

– адаптувати зміст навчального матеріалу, рівень складності завдань і темп їх виконання відповідно до актуального рівня мовленнєвого розвитку

дитини (наприклад, за допомогою адаптивного тестування та автоматичного коригування завдань);

- реалізувати диференційований підхід до дітей із різними нозологіями (дислалія, дизартрія, алалія тощо), пропонуючи спеціалізовані цифрові інструменти та вправи;

- забезпечити гнучку організацію логопедичних занять у синхронному, асинхронному або змішаному форматі, а також можливість проведення корекційної роботи в різних умовах — як у закладі освіти, так і в домашньому середовищі [3].

4. Принцип системності, послідовності та поетапного формування мовленнєвих навичок.

Застосування цифрових технологій має узгоджуватися із системністю та поетапністю розвитку мовлення: від формування артикуляційної моторики й постановки звуків до їх автоматизації та розвитку зв'язного мовлення. Відповідно, програми та цифрові додатки повинні мати чітку структуру, логічну послідовність завдань за рівнем складності та забезпечувати необхідну повторюваність дій для закріплення сформованих навичок. Крім того, інтерактивні інструменти сприяють упорядкуванню й автоматизації збору інформації про динаміку мовленнєвого розвитку дитини.

5. Принцип науковості, доказовості та безпеки.

Цифрові засоби, що використовуються в логопедичній практиці, мають бути науково обґрунтованими та відповідати сучасним педагогічним і логопедичним підходам, а також віковим і психофізіологічним особливостям дітей із мовленнєвими порушеннями. Доцільно застосовувати лише ті технології, ефективність яких підтверджена науковими дослідженнями та практичним досвідом фахівців, що відповідає принципу доказовості корекційної роботи. Водночас важливим є дотримання принципу безпеки, який передбачає захист персональних даних дитини, а також виконання санітарно-гігієнічних вимог щодо використання цифрових пристроїв, зокрема нормування часу роботи з екраном та забезпечення ергономічних умов під час занять.

6. Принцип педагогічної та технічної доцільності.

Інтерактивні засоби слід розглядати як допоміжний інструмент у роботі логопеда. Тому важливо добирати саме ті завдання та ресурси, які безпосередньо підтримують мовленнєву мету заняття, сприяють розвитку окремих компонентів мовлення та не перевантажують дитину надлишковими елементами або інформацією. Технічна доцільність використання цифрових ресурсів передбачає також вибір надійних, доступних і простих у користуванні програмно-технічних засобів

7. Принцип партнерства, прозорості та розширеної взаємодії.

Цифрові засоби значно розширюють можливості співпраці між логопедом, дитиною та її батьками. Вони дозволяють організувати корекційну підтримку не лише в умовах закладу освіти, а й удома. Це може бути дистанційна корекція, домашні завдання через платформи [3]. Вважаємо, що для успішного мовленнєвого розвитку дитини важливо залучати батьків, спільно користуючись

мобільними додатками та онлайн-платформами, а також забезпечуючи звіт про прогрес дитини за допомогою цифрових інструментів.

Отже, логопедична практика зберігає традиційні методологічні засади, збагачується новими можливостями, які відкривають медіатехнології. Дотримуючись оновлених педагогічних принципів, цифрові інструменти можуть не лише підвищити ефективність мовленнєвої корекції, а й зробити її більш доступною, захоплюючою, гнучкішою в організації та краще адаптованою до індивідуальних потреб кожної дитини.

Список використаних джерел

1. Вихристюк М. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VII Всеукраїнської конференції. Суми: ФОП Цьома С., 2017. С. 15–18.
2. Черніченко Л. Використання інноваційних технологій у логопедичній роботі з дітьми // Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей: матеріали науково-практичної конференції. 2017. С. 124–126.
3. Чумак Т. В., Шевченко Ю. М. Медіатехнології в інклюзивній освіті: міжнародний і вітчизняний досвід дистанційного навчання дітей із порушеннями мовлення // Інновації в початковій і спеціальній освіті: досягнення та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2025. С. 224–226.

Н. В. Яремюк

вчитель-логопед,

Хмельницький заклад дошкільної освіти №20 «Білочка»

(місто Хмельницький)

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ЗДО

Сучасна парадигма дошкільної освіти в Україні спрямована на створення безбар'єрного середовища, де кожна дитина, незалежно від її психофізичних особливостей, має можливість для самореалізації. Поява нових категорій дітей у групах інклюзивного спрямування вимагає від педагогів відмови від шаблонів і переходу до інноваційних стратегій, які поєднують медико-біологічні, психологічні та педагогічні знання.

В умовах розбудови інклюзивного освітнього простору в Україні, пошук нових методів роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби, стає пріоритетом. Традиційні підходи не завжди забезпечують повну соціалізацію та компенсацію порушень, що зумовлює потребу у впровадженні інноваційних стратегій, які поєднують технологічність, гнучкість та індивідуалізацію.

Одним із найпотужніших інноваційних напрямів є використання ІКТ-технологій. Для дітей з ООП візуалізація та інтерактивність є критично важливими. Сучасна корекційна педагогіка в ЗДО базується на декількох ключових напрямках: